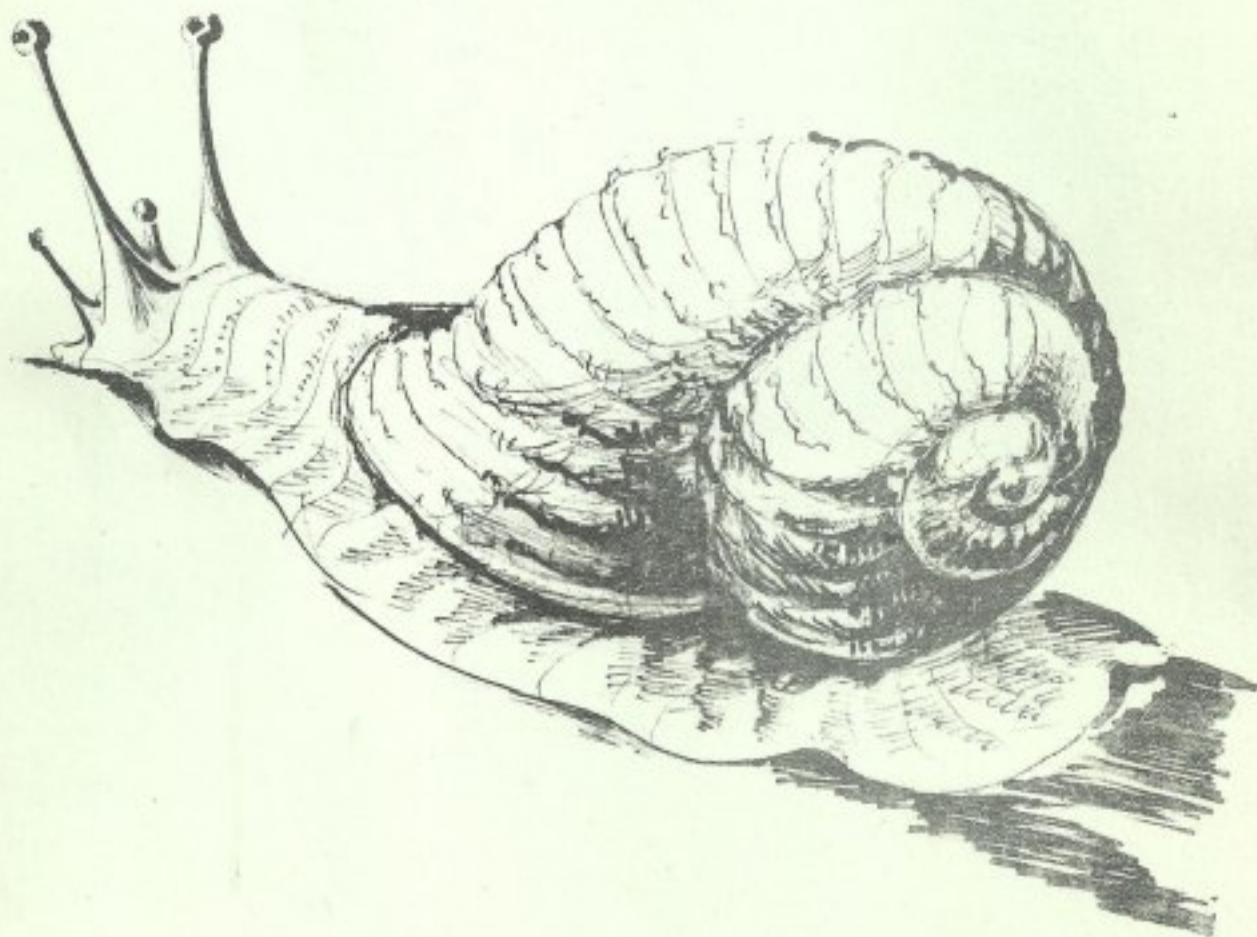

HELIKO

TRIMONATA GAZETO DE LA KOMUNUMA ESPERANTO ORGANIZAĴO RIJEKA

LA 3-a JARO NUMERO 7 - FEBRUARO, 1984.

Trimonata gazeto de la Komunuma Esperanto-organizaĵo - Rijeka
Tromjeseĉni list OK Saveza za esperanto - Rijeka

Ĉefredaktoro: Damir Rak
Gl. urednik :

Lektoro: Anja Hurĉak
Lektoro :

Adresa de la redakcio: Esperantista societo
"A.Š. Turković"
Korzo narodne revolucije 2a/III
51 000 R I J E K A

Telefono: (051) 34-670

Eldonkvanto: 100 ekzempleroj
Naklada : primjeraka

Presita en: CENTAR - RIJEKA
Ŝtampano u:

Kunlaboris: Radošlav Ŝkalamera, Anja Hurĉak,
Sudjelovali: Marko Petrović, Jagoda Nestorovska,
Ramiza Husak, Aleksandar Virag,
Joza Marević, Damir Rak

Titolpaĝo:
Naslovna stranica: prof. Aleksandar Virag, akademski slikar

1. 1907. en Rijeka.....	1
2. Poruka mira i ravnopravnosti.....	15
3. Svježa obavijest.....	16
4. Poezio de NEALIANCITOJ.....	17
5. En la reto.....	18
6. Priznanja esperantistima.....	19
7. Sve te knjige.....	19
8. Izviđačke stranice.....	21
9. Avanturema heliko.....	23
10. Pisma.....	24
11. Poezio de Marko Petrović.....	25
12. Poeziaĵo en prozo.....	26
13. Anegdote o pomorcima.....	27
14. Krucenigmo.....	27
15. Strip.....	28
16. Nagradni natječaj.....	29
17. Humor.....	29

Neobavezna riječ

Nema mjesta veselju zbog debljine lista jer je ovo možda stobroj. To znači da list možda više neće izlaziti. Zašto? Najbolji odgovor je da citiram jednog druga iz našeg kluba: "Čuj, mi ne vidimo skoro nikakvu suradnju među vama mladima. Od kog ste dobili bar jedan prilog? Pa vidiš i sam, više kradete okolo nego šta sami napišete. A Heliko nas košta."

Uredništvo

—MORAŠ LI BAŠ UMIJEK
ČITATI ZA STOLOM?

—OVAMO, VAS DIDJICA!

1907. en Rijeka

skribis *R. Thalauer*

La jaro 1907. estas aparte signifa por Esperanto. Tio estas la jaro en kiu finiĝis ĝuste 20 jaroj de la tago kiam aperis publike la unua libro pri la lingvo Esperanto. Tiun ĉi jubileon festis la esperantistoj en ĉiuj partoj de la mondo. Finiĝis grava etapo. La unuaj dek jaroj konsistis el senfina, ŝajne tute sensukcesa semado, sed en la dua dekjaro de la esperantismo la longe dormitaj semoj komencis doni la unuaj trunketojn. En la jaro 1907. en la malferma parolado de la Tria Universala Kongreso, okazinta en Cambridge, dro L.L. Zamenhof diris "Nun nia afero staras forte. La glacia tavolo de antaŭjuĝoj de l' mondo estas rompita". En alta idealista tono finiĝis tiu bela kongreso kaj tiu unua propaganda periodo de la Esperanto-movado.

Por la jugoslavia Esperanto-movado la jaro 1907. signifas komencan de la organizita agado.

Pri la unua Esperanto-organizaĵo en Rijeka oni scias tre mal multe en la

larĝaj jugoslaviaj esperantistaj ro-
doj. Ĝis nun pri tio estis skribite tre
avare. La kialo estas tre simpla: neniu
ĝis nun trafoliumis la gazetojn aperin-
taj en Rijeka antaŭ la unuaj mondmito-
certinte informojn pri Esperanto.

Ĉi tie ni malkovras kaj priskribas
informojn pri Esperanto publikigitajn en
la taggazeto "Novi list", en Rijeka,
antaŭ 76 jaroj. Ĉi sube presitan refera-
jon mi tralegis antaŭ la Komisiono pri
informado kaj eldonado de la 21. kongre-
so de jugoslaviaj esperantistoj en Ŝko-
fja Loka. Kaption de la referaĵo mi al-
donis kiel mian kontribuon al la kon-
gresaj dokumentoj.

DAMIR RAK

Dan poslije

Gdje li su ljudi?

Upit u noći...

Nebeskom stazom mjesec blijedi kroči.

Gdje li su ljudi,

zar magla ih skriva?

Na nebeskom svodu mjesec bijeli pliva.

Gdje li su ljudi,

da li će doći?

Na ovaj se upit i mjesec ukoči.

Tiho, tiho

pahuljice lete

i šapuću med' sobom

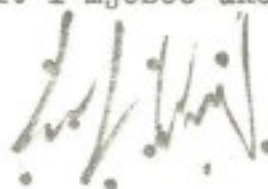
melodiju staru.

Život je kratak

i one to znaju,

od tuge se tope

na kraju.

Esperantismo en Jugoslavio

Komencoj antaŭ 76 jaroj

**Esperanto-societo en Rijeka fondiĝis la 28-an de Sept.
en la jaro 1907.**

En presita dokumento por la 21-a jugoslavia Esperanto-kongreso (Škofja Loka, 25.-27. 11.1983.) en "Enkonduka parolado de Dušan Popović, prezidanto de JEL" la unua frazo tekstas ĉi tiel:

"Ĉi-jare ni festas 75-jariĝon ekde la eksto de Esperanto sur la teritorio de la nuntempa Jugoslavio".

La lasta frazo de la unua paragrafo enhavas ĉi tiun aserton: "...ekde mil-naŭcent-ok fondiĝis ĉe ni unuaj Esperanto-organoj...".

Historia fakto estas ke en Rijeka la unua Esperanto-organizaĵo naskiĝis la 28-an de Septembro 1907., do antaŭ iom pli ol 76 jaroj. Tiu evento estis publike registrita, en la tiama taggazeto "Riečki novi list" la 3-an de Oktobro 1907. Ĉi tiel:

"Konstituiranje esperantistiĉke grupe

Esperantistiĉka skupština od prošle subote (tio estas sabato, 28.9.07. - rimarko de R.Š.) bijaše mnogobrojno posjećena. Barun L. Orezi otvorio je skupštinu jednim esperantistiĉkim govorom, što je izvelo izvrstan dojam. Utemeljila se je "Adriatika Ligo esperantista", kojoj će biti sadaća, da širi međunarodni jezik, esperanto, u zemljama oko jadranskoga mora. Prvi je uspjeh lige, što je ona stvorila na Rieci jednu sekciju sa imenom "Piumana Esperantista Grupo", koja će imati za svoj djelokrug Rieku i okolicu. U upravu za "Adriatika ligo Esperantista" izabrani su: barun L. Orezi, kao predsjednik; inženir E. Mihid, kao tajnik; Rikard Rack, blagajnik, dočim je uprava za "Piumana Esperantista Grupo" sastavljena od gg. E. Spring...

i A. Schlammara, kiel bibliotekara. Ujessima taksa lumaŝa 80 fil., doĉim es kod upi-
sa imade da plati taku od 2 K. Tko ŝeli da se upiŝe kao ĉlan, moŝe se obratiti
jednostavnom dopisnicom na gosp. Rudolfa Gilića, Via della Riva br. 2, ili na ĉla-
nove uprave, koji nose internacionalan znak esperantista (seleru zviězdy sa 5 kra-
kovaj."

Leŝu tiu teksto kiare videblas ke ne nur unu, sed du or-
ganizoj fondiĝis tiutempe en Rijeka: "Adriatika Ligo Esperantista"
kaj "Fiumana Esperantista Grupo".

En la enhavo de la gazetinformo oni konkludeblas ke la
unuj Esperantistoj en Rijeka datiĝas verŝajne kelke da jaroj anteaŭ
la fondiĝo de la publike registrita societo. Tion asertas la fakto
ke barono L. Orczy malfermis la asembleon per esperantlingva parola-
do, kies rezulto estis "eksterordinara impresio" ŝe la auskultantaro.
Pri tio ke tiu dato (nome 28.9.07.) ne estis la absoluta komenco,
pruvas ankaŭ diversaj aliaj faktoj.

Inter fondintoj troviĝis Teodor Kovács, pri kiu oni nekon-
testeble scias ke li esperantiĝis jam en la 1904. jaro kaj eklaboris
por Esperanto en Rijeka (vidu "Enciklopedion de Esperanto", unua
eldono, paĝo 303). La unua kursgvidanto de la Esperanto-kurso star-
tinta la 22-an de Decembro 1907. estis Rijekano inĝeniero E. Mihić.
Memkompreneble, supozeblas ke almenaŭ gvidinto de la kurso, do in-
struinto tre probable jam posedis iujn esperantlingvajn sciojn an-
taŭ la fondiĝo de la societo.

Ekde la komenco de la jarcento

Mi jam publikigis (en "Tempo", 4/81)
aserton ke la unuj Esperantaj verdaŭ
fajrejoj en la regiono Rijeka (precipe
en Bakar) datiĝas ekde la komenco de nia
jarcento. La ideo pri internacia lingvo

havis en ĉi tia regiono fervorajn adeptojn ĵus en la tempoj de Volapük. Konata volapükisto estis profesoro Đuro Bauer, profesoro de matematiko kaj fiziko unue en la gimnazio en Rijeka kaj poste en la naŭtiko en Bakar. Tiu profesoro, parolinta ses lingvojn, eldonis en la jaro 1888 (do, unu jaron post la apero de Zamenhofa Unua libro) sian projekton de lingvo "Spelin".

Pri tio oni ne bezonas ĉi tie pli amplekse eksplikadi, sed

utile estas tion almenaŭ mencii nur por konstati ke antaŭ pli ol 76 jaroj la ideo pri internacia lingvo estis en Rijeka hejmigita kaj sufiĉe forte enrakigita.

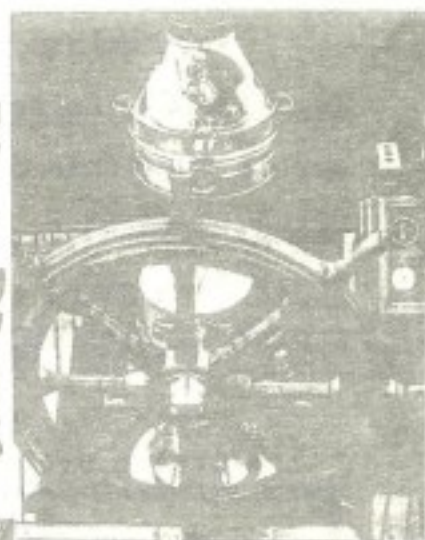
Tio signifas

ke tiam en Rijeka ekzistis ne nur simpaticantoj kaj amikoj de la ideo, ne nur kelkaj seriozaj, sobraj, negocaj personoj bone sentantaj nepre bezonon de iu internacia komunikilo, sed ankaŭ ke tie ekzistis: aktivaj Esperantistoj, parolintaj pli ol malpli bone Internacia Lingvon. Barono D'Orczy eĉ verkis en Esperanto

kaj dum la Kvara Universala Kongreso en Dresden, en la jaro 1908. Lia nomo estis menciita inter premiitoj de la Tria konkurso ĉi tiel: "V-kamo 14-B-ono L.D'Orczy, Fiume". (Tiu tempo urbo Rijeka nomiĝis itale, germane kaj hungare: Fiume) "La solena disdono de tiuj

premioj okazis en Dresden la sabaton 22. de Aŭgusto, je la tria posttagmeze sub la prezido de D-o Zamenhof". (Vidu "La Revuo", 3-a jaro, No 1(25), Septembro 1908.). Poste D' Orczy farigis Idisto, kaj unu el la ĉefaj kunlaborantoj de "Progreso", oficiala organo "di l'Uniono di i l' Amiki di LI, Paris". (Vidu "Bibliografion de Internacia Lingvo" de Petr E. Stojan, paĝo 502).

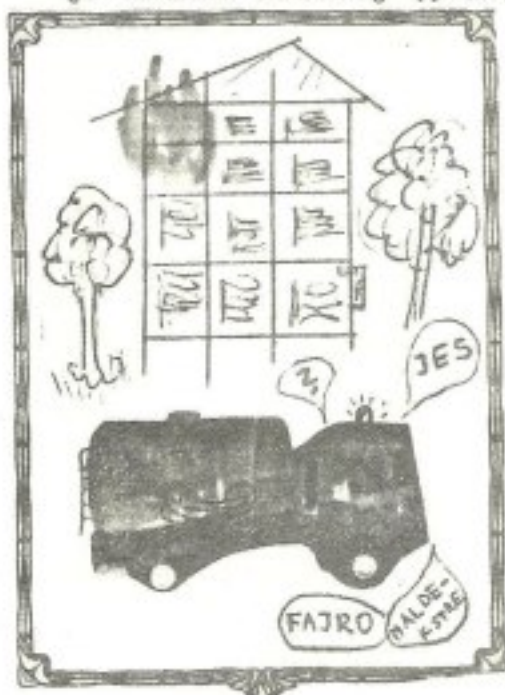
Sur la batalŝipo

Ekde la unuaj tagoj de E-societo en Rijeka lia membro estis Josip Ŝikić, privata oficisto, esperantiĝinta ĝuste en la jaro 1907. Josip Ŝikić naskiĝis, vivis kaj mortis en Rijeka. Li mortis en 1966. Dum la militjaroj 1914-1918 li, kune kun triesta samideano Zucco, propagandis Esperanton inter maristoj diversnaciaj sur la batalŝipo "Zrinyi", kie estis gvidata E-kurso. (Vidu: Koncizaj Biografioj de jugoslaviaj esperantistoj por Marinko Divoje, Zagreb, 1968).

"Riečki novi list" publikigis en du jaroj, en la jaro 1907. kaj en la jaro 1908. serion de deknaŭ notoj, informoj, raportoj kaj artikoloj pri Esperanto!

Marinko Divoje en sia "Historio de Esperanto-movado en Jugoslavio", Zagreb, 1965, sur la paĝo 4 skribis: "La unuaj E-grupoj sur la teritorio de la nuna Jugoslavio estis en niaj ĉelimaj urboj Vršac, fondita en la jaro 1904 de profesoro Pál Tholt, kaj sude en Rijeka unu jaroj poste" (do en la jaro 1905).

Uoĉi 21. kongresa jugoslavenskih esperantista u Zagrebu je izašao dvobroj (9-10) časopisa Vatrogasnog saveza Hrvatske "Suvremeno vatrogastvo" u kojem je otvorena esperantska rubrika.

Interesantan ĉlanek Jozse Marevića pod naslovom "Saluton", poziva na učenje esperanta.

Sljedećih desetak brojeva ovog časopisa, nastojat će pobuditi interese čitalaca i animirati ih u izradi rječnika vatrogasnih pojmova na esperantu.

Bit će to pokušaj realizacije dopisnog tečaja esperanta za početnike.

D.R.

Kiuj estis la unuaj esperantistoj

Se ni komprenu la vorton "fondita" nur kiel priskribo de la fakto pri la ekzisto de la grupo, kaj ne nepre ke estis fondita organizaĵo, tiam ni devas serĉi pli poste la veran organizaĵon, publiko rakontita kaj registrita: la organizaĵon kun sia prezidento, sekretario, kassisto, kuregvidanto, bibliotekisto, kun sia administra komitato, kun regula membrekotiĝo ktp. Ni serĉu la veran organizaĵon kun laborprogramo, kun klaraj konceptoj pri la agado por la disvastigo de E-movado. Ĝuste tia organizaĵo formiĝis en Rijeka la 28-an kaj fondiĝis de septembro en la jaro 1907.

Laŭ la informoj de fratoj Marcel kaj Josip Šikić el Rijeka, atestintoj kaj ĉeestintoj de la fondiĝo, Marinko Givoje en sia "Historio", paĝo 4, skribis: "En Rijeka estis fondita E-grupo jam en la jaro 1907 en la kadro de la Societo de Privataj Oficiistoj. Inter aliaj tie aktivis kiel delegito de UEA Teodor Kovács, hungardevena fervojoficiisto, esperantisto de 1904, gvidante kursojn, skribante multaj artikolojn kaj farante prelegojn inter la stenografoj kaj fervojistoj".

Laŭ la menciitaj nomoj, videblas nacie diversigita konsisto de la unuaj esperantistoj en Rijeka. Josip kaj Marcel Šikić, Rikard Rak, Egidije Mihić kaj Rudolf Gilić estis kroatoj, L.D'Orczy kaj Teodor Kovács hungaroj, Egidio Springhet italo aŭ furlano, Antonio Schlemmer kaj A. Schnetz germanoj aŭ iteligitaj germanoj. Laŭ profesio al fratoj Šikić estis privataj oficiistoj ĉe komerca

firmao Mateljan (vino kaj oleo), Rak oficisto ĉe urba magistrato, Mihić, inĝeniero ĉe ŝipfarejo "Danubius", Gilić verŝajne privat-oficisto ĉe komerca firmao de sia patro (pogranda vinvendado), Orczy kaj Kovács fervojoficistoj, Springhet juĝisto ĉe urba magistrato, Schlemmer bankoficisto.

En sia "Historio" Marinko ĉivoje skribis (sur la paĝo 5) tiun ĉi sian pritakson:

"Unu el la ĉefaj fontoj por la unuaj komencoj de Esperanto ĉe ni estas la gazetoj, kaj precipe la E-gazetoj. La lokaj gazetoj multe kontribuas al la progreso de la E-movado. Inter la unuaj pli gravaj priesperantaj artikoloj aperintaj en niaj naciaj gazetoj, mi menciuj tiujn en "Sloboda" kaj "Velebit" (Split) majo 1908), poste felietonon pri Esperanto, aperinta en konata kroata gazeto "Obzor", la 22-an de aŭgusto 1908, per kiu la iniciatinto de la E-movado en Kroatio Mavro Špicer atentigis la vastan publikon pri la esenco, pri la alta ideo, pri la beleco kaj facila ellernebleco de la "Internacia Lingvo".

● ● Grava rolo de »Novi List« ● ●

Bedaŭrinde, Marinko ĉivoje ne havis envidon en "Riečki novi list". En antaŭparolo al sia "Historio de Esperanto-movado en Jugoslavio" Marinko ĉivoje skribis ke tiu lia verko estas frukto de la 15-jara esplora laborado. La reto de kvindek kunlaborantoj el la tuta lando helpis al ĉivoje en la kolektado kaj kontrolado de dokumentoj kaj detaloj. Tamen, neniu trafolumis al kolektojn de "Riečki novi list".

Por la historio de la E-movado en Jugoslavio "Riečki novi list" estas gravega. Ĝi estas tre grava fonto de multaj tre interesaj faktoj pri Esperanto. "Riečki novi list" la unua inter tiamaĵ kroataj gazetoj propagandis Esperanton. Multajn gazetojn elnombris Marinko, sed "Riečki novi list" li eĉ ne menciis.

Kion (grandan) faris "Novi list" por Esperanto en la jaro 1907? Ni menciuj ĉi tie nur la titolojn de la informoj pri Esperanto en "Rieĉki novi list" en la jaro 1907:

- la 27-an de Septembro - Krug esperantista na Rieci,
- la 28-an de Septembro - Esperant,
- la 3-an de Oktobro - Konstituiranje esperantistiĉke grupe
- La 16-an de Oktobro - Neŝta o esperantu (artikolo el 50 linioj)
- la 22-an de Oktobro - Esperanto (granda artikolo sur la 2.paĝo - 120 linioj!),
- la 15-an de Decembro - Esperanto u Rusiji (artikolo sur la unua paĝo - 50 linioj),
- la 17-an de Decembro - Esperantistiĉno druŝtvo, - 6 linioj,
- la 20-an de Decembro - Tko ŝeli uĉiti "Esperanto"-12linioj.

Do, en periodo de nuraj kvar monatoj de la jaro 1907. ok priesperantaĵ artikoloj. Ververa, fotega kampanjo pere de "Rieĉki novi list" per Internacia Lingvo! Tie "Rieĉki novi list" ne ĉesis, sed plue daŭrigis en la jaro 1908. Jen nur la titoloj:

- la 9-an de Januaro - Fiumana Esperantista Grupo,
- la 5-an de Marto - Fiumana Esperantista Grupo,
- la 18-an de Marto - Fiumana Esperantista Grupo,
- la 30-an de Junio - "Ifigeniĵa" u Esperantu - 40 linioj,
- la 24-an de Julio - Esperanto - 60 linioj,
- la 8-an de Septembro - Ĉudo od jezika,
- la 27-an de Septembro - Esperanto - sur la unua paĝo,
- la 11-an de Oktobro - Esperanto u nas - sur la unua paĝo, artikolo subskribita de Mavro Ŝpicer,
- la 17-an de Novembro - Predavanĵe o Esperantu - sur la unua paĝo - 40 linioj,
- la 4-an de Decembro - Praktiĉna obuka u Esperanto - sur unua paĝo,

la 31-an de Decembro - Druŝtvo i teĉaji hrvatskih Espe-
rantista - 120 linioj sur la
unua paĝo!

En 16 monatoj 19 artikoloj

Do, en la jaro 1908. "Rieĉki novi list" publikigis dekunu artikolojn pri Esperanto. Ekde Septembro 1907. ĝis la fino de la jaro 1908., en nuraj 16 monatoj "Rieĉki novi list" skribis pri Esperanto deknaŭ fojojn. Kial?

Kial ĝuste "Novi list" estis iniciatinto inter ĉiuj kroataj taggazetoj, kaj entute inter ĉiuj tiamaĵ gazetoj aperintaj sur la teritorio de nuna Jugoslavio? Kial ĝi estis antaŭulo, propagandinto de Esperanto, anticipanto inter la tiama gazetaro? Memkompreneble, tial ĉar la cirkostancoj, la kondiĉoj, la oportunecoj estis tiam favoraj al Esperanto en Rijeka, en la tiama urbo Rijeka. Kaj "Rieĉki novi list" honeste registradis la faktojn pri la progresema Esperanto-movado, kaj estis ankaŭ la fakto ke en la tiama Rijeka relative frue ekeksistis Esperantistoj, relative frue aperadis samideanoj.

"Novi list" estas la plej aĝa inter ĉiuj nunaj jugoslaviaj taggazetoj. Ĝia fondinto estis Frano Supilo, kaj la unua numero aperis en Rijeka la 2-an de Januaro en la jaro 1900. sub la nomo "Novi list". (De tiam ĝis hodiaŭ la gazeto ŝanĝadis nomon: en la jaro 1907. en "Rieĉki novi list", en la jaro 1923. "Primorski novi list", en la jaro 1924. "Novi list" kaj "Suŝaĉki novi list", en 1932. jaro "Novi list", en la jaro 1947. "Rijeĉki list" kaj ekde 1964. jaro ĝis nun denove "Novi list") ("Politika" fondiĝis 4 jaroj pli poste, la 12-an de Januaro 1904. en Beograd)

Kia gazeto estas "Novi List"

"Novi list" de Supilo troviĝis en la unuaj linioj de la larĝa politika fronto batalinta por la detruo de la tiranio. "Novi list"

propagandis kroat-serban konkordon. "Novi list" estis la vera anticipanto de la "nove kurso", anticipanto de la tiutempa plej prudenta politiko, nome de politiko de Kroat-serba koalicio, fondita je la fino de 1905. jaro. En la 1904. jaro "Novi list" eldoniĝis en 3.000 eksempleroj ĉiutage. "Novi list" estis legita en tuta Kroatio, sed ankaŭ Vieno kaj Budapeŝto atente observadis kion diras kaj kion mesaĝas la gazeto de Supilo. Ĉar tiu fama gazeto estis konata batalinto kontraŭ oficialaj mensogoj, kontraŭ ŝovinismaj antaŭjuĝoj kaj kontraŭ partiana politikaĉo.

Franco Supilo (kaj lia "Novi list") en la jaro 1907. skrebatalis kontraŭ la klerikalismo, kontraŭ la autonomiuloj en Rijeka (fijumanski autonomaŝi), persekutintoj de ĉio kroata kaj jugoslava. En la kroata parlamentejo en Zagreb (hrvatski sabor) Supilo batalis kontraŭ kroataj ŝovinistaj naciistoj frankistoj (frankovci). En Budapeŝta parlamentejo li batalis kontraŭ la hungarecigo en Kroatio, kaj ĉiam kaj ĉie li batalis kontraŭ subpremado de ĉiuj popoloj en Austro Hungaria Monarkio flanke de imperia Habsburga Vieno kaj reakciaj grafoj el Budapeŝto.

Do, "Novi list" gvidita de Supilo estis ne nur iu loka gazeto, sed forta voĉo aŭdinta en ĉiuj centroj de tiama Aŭstrio, de Panonio kaj Balkano.

Aparta pozicio de Rijeka

Aparta estis kaj specifa tiama pozicio de Rijeka. Tiu kroata urbo tiam ne apartenis al Kroatio, sed rekte al Hungario. En Rijeka estris hungara guberniestro. Suŝak jam apartenis al la banusa Kroatio (banska Hrvatska). Ĉio okcidente de Rijeka (ekzemple jam Opatija) apartenis rekte al Vieno, al Aŭstrio. Rijeka troviĝis en la imperio Habsburga, sub la guberniestro hungara. Enloĝantoj de Rijeka kaj de ĝia ĉirkaŭaĵo estis Kroatoj, sed en la

urbo vivis ankaŭ multaj italigitaj civitanoj, malmultaj italoj, tre malmultaj aŭstrogermanoŭ kaj kelkaj miloj da venintoj, ŝtato-ficistoj, fervojo-ficistoj ktp. Hungaroj. Tiutempe aŭdeblis en Rijeka krom la kroata lingvo, ankaŭ itala kaj germana kaj hungara. Tiutempe en Rijeka aperadis ĉiutage ses diversaj taggazetoj: kroat-lingvaj, itallingvaj, hungarlingvaj. Estis tiam en ĉi tiu urbo multaj disvastigintoj de malamo inter popoloj: laŭ la antikva "Divide et impera"!

Kiel en ĉelimaj urboj?

Marinko Divoje, kiel mi jam menciis, en sia "Historio" skribis ke "la unuaj E-grupoj sur la teritorio de la nuna Jugoslavio estis en niaj ĉelimaj urboj". (Vrŝaco, Maribor, Rijeka. En pli posta tempo oni elkovris ke ankaŭ Osijek apartenas al tiuj ĉelimej E-pioniroj) Ŝajnas ke tio estas tute normala, oni povas diri laŭleĝeca fenomeno. Ĉar tie kie oni ne konas internaciajn rilatojn, internacia lingvo estas superflua. Malproksime de la limo popolo kiu ne estas nacie miksitaj ne sentas rekte nepran ĉiutagan bezonon de interkomunikado en iu alia ol sia propra lingvo. Ĝi simple ne sentas la problemon, ĉar ĝi ne kontaktas kun alinacianoj. Tute alia afero okazas apud ĉelimaj regionoj kaj ĉelimaj urboj. Tie preskaŭ regule vivas miksitaj loĝantaro, miksitaj nacie kaj lingve. Tia situacio prezentas ĉiam fruktodonan fundon por disvastigo de konscio kaj intereso pri la bezono de internacia interkomprenilo. Sufiĉas rememori la fakton ke la ideo pri Internacia Lingvo (kaj ankaŭ pri la Interna ideo) naskiĝis en la kapo de Zamenhof ĝuste kiel rezulto de lia propra vivosperto, dum li vivis en Bjalistoko, en tiama Polujo sub cara Rusujo, en la urbo kie miksiĝis judoj, poloj, germanoj kaj rusoj. En la konata letero al N. Borovko pri la deveno de Esperanto, Zamenhof rakontis ke la cirkostancoj de lia infaneco tre akcelis la

formigon de ideo pri internacia lingvo. Li skribis ke en lia naskiĝa urbo, enloĝata de kvar popoloj, kun kvar diversaj lingvoj, ĉiuj popoloj vivis en konstanta reciproka malemo. Jam estante knabo, li decidis, ke tiu ĉi situacio povus esti forigebla per kreo de iu neŭtrala lingvo. Superfluaĵ estus pluaĵ vortoj, ĉar ĉio estas konata kaj klarigita en la riĉa literaturo pri ekesto de Zamenhofa lingvo.

Grava fakto

Konklude, mia opinie, emfazindas kaj ĉiam memorindas la signifoplena, grava, asociiva, plensenca fakto ke Internacia Lingvo kaj ideo trovis la unuan neston sur la teritorio de nuna Jugoslavio en urbo Rijska. Ni povas digne kaj fiere konstati ke nun, en la tempo de la 21-a jugoslavia Esperanto-kongreso ni emfazas la 76-an jaraĝon de esperantismo en Jugoslavio, anĉ, eble pri trafe, la 76-an datrevenon de komenco de la unuaj publike organizitaj poresperantaj societformaj agadoj sur la teritorio de la nuna Jugoslavio. (Ne gravas se la nombro ne rondas; gravas historia fakto kaj vero.)

Rijska, la 18-an de Novembro 1983.

Rado Ŝkalamera

PORUKA MIRA I RAVNOPRAVNOSTI

KRAJEM MJESECA U ŠKOFJOJ LOKI ODRŽAO SE 21. KONGRES
JUGOSLAVENSKIH ESPERANTISTA

U Škofjoj Loki održan je, u studenom, 21. kongres jugoslavenskih esperantista. U Jugoslaviji danas djeluje 120 esperantskih društava, koja okupljaju oko 3000 članova. Ra-

čuna se da osim tog broja organiziranih esperantista, međunarodnim jezikom esperantom u Jugoslaviji danas vlada oko 300000 ljudi. Golema je to snaga za širenje esp.-ideja i jezika.

Na nedavno održanom Svjetskom kongresu esperantista, u Budimpešti, gdje se okupilo više od

5.000 esperantista iz pedesetak zemalja, istaknuti državnik izjavio je da je u suvremenom svijetu esperantski pokret jedan od najplemenitijih i najčistijih pokreta.

Temeljne ideje esperantizma bile su i jesu borba za mir, ravnopravnost među narodima i zemljama, i borba za nesmetani svestrani razvoj naroda i zemalja.

Jugoslavenski esperantski pokret bio je i jest jedan od činilaca u borbi za jednakost, bratstvo i jedinstvo naših naroda. Danas nastoji da među našim narodima i narodnostima međusobno upoznavanje bude dublje, a zbližavanje što čvršće, radi što uspješnije borbe za daljnji razvoj naše socijalističke zajednice.

Osnovne ideje esperantskog pokreta gotovo se doslovno po-

klapaju s temeljnim idejama pokreta nesvrstanosti, a to su: odlučna borba za mir, nezavisnost i ravnopravnost. Procesi dekolonizacije što su poslije drugog svjetskog rata doveli do stvaranja novih država, do oslobođenja od kolonijalne uprave velikog dijela čovječanstva, dali su nove šanse za širenje i razvoj esperantskog pokreta, jezika i ideja. Esperanto kao

međunarodni jezik i esperantske ideje kojima je srž borba protiv svake hegemonije i nejednakosti, nude novooslobođenim zemljama i narodima pomoć u još jednom oslobađanju pred kojim se nalaze, u oslobađanju od jezičnog i kulturnog imperijalizma. Zbog toga nije čudno što se danas esperanto širi u stotinu zemalja svijeta.

Kongres u Škofjoj Loki odredio je smjernice jugoslavenskom esperantskom pokretu za daljnji rad. Kongresne teze i drugi materijali na istaknuto mjesto stavljaju idejno-političko djelovanje, a osobiti odgoj mladih ljudi da budu odlučni borci za ravnopravnost, bratstvo i jedinstvo i za daljnji razvoj socijalisti-

21. JUGOSLAVIA

ESPERANTO

KONGRESO

25.-27. 11. '83

ŠKOFJA LOKA

čkog samoupravljanja i nesvrstanu vanjskopolitičku orijentaciju naše zemlje.

Naglašava se jedna od trajnih briga: što jači prodor esperanta u škole. Čine se prvi koraci da se uvede studij esperanta na pedagoške fakultete. Nastoji se ostvariti ulazak esperanta u televizijske programe i emisije Radio-Jugoslavije.

O mnogim zadacima i temama je raspravljao kongres u pet komisija - organizaciona pitanja, međunarodna suradnja, informativna djelatnost, obrazovanje te kultura i znanost - prije nego što je na završnoj plenarnoj sjednici izglasao rezoluciju.

Kongres nije bio samo manifestacioni, svečani skup, propandistički slet ili tabor, već prije svega delegatska skupština, radni sabor. Sudjelovali su i esperantisti riječke regije, a među njima tri delegata Saveza za esperanto Hrvatske te dva delegata Društva esperantista "A.Š. Turković" iz Rijeke.

Svrježa obavijest

R.Š.

UNIVERZITETSKI ESPERANTO-KLUB SARAJEVO
u saradnji sa ODSJEKOM ZA ZURNA LISTIKU
organizuje 30—31. MARTA 1984. U SARAJEVU
POVODOM SVJETSKJE GODINE KOMUNIKACIJA

OKRUGLI STO

pod nazivom

„JEZIK I MEĐUNARODNO KOMUNICIRANJE“

pozivamo po dva predstavnika
Kluba, a cijena boravka je
1200,00 din.

Kao učesnici Okruglog stola predviđeni su naučni i javni radnici, predstavnici odgovarajućih znanstvenih institucija i udruženja, stručnjaci i istraživači ove problematike.

*U istovrijeme će se održati
studente i saradnike Univerziteta
esperanto klubova BiH.*

1983

Zainteresovani za učešće na Okruglom stolu treba da popunjenu prijavnicu pošalju na adresu Organizatora: UEKS, za „Okrugli sto“, V. Pelagića 8/1, 71000 Sarajevo, tel. (071) 37-043.

R.H.

POEZIO DE NEALIANCITOJ

NI ĈESU, NAJBARO I

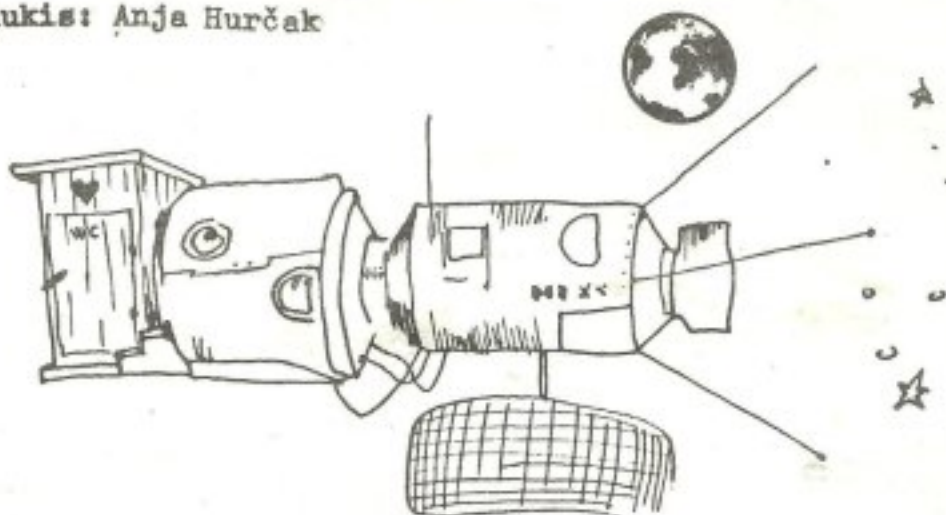
Najbaro
ni ĉesu
ĵeti unu al alia
brikojn en fenestrojn -
Vitro estas multekosta
kaj mi estas laboristo
kiel ankaŭ vi.

Najbaro,
mia solfilo
amas vian filinon
kaj ŝi, verŝajne, korespondas.
Ili ambaŭ estas malhelhaŭtaj
kun karbonigraj bukloj -
ho, kiel belajn nepojn
ili naskus al ni!

Ni estas aĝaj, najbaro.
Ĉu ne venis tempo por reamikiĝo -
kial vrdire ni malamas nin?
Ne gravas kiu la unua komencis
kune ni estu la lastaj.
Kiam du melpaciĝas
la tria frotas manojn.

Ĉu ne venis tempo
ke ni eksidu posttagmeze
en la ombron de mia aŭ via ĝardeno
por kiel homoj interparoli
pri prezoj de vinberoj aŭ oleo en Limasolo
pri novaĵoj el la mondo
pri niaj gefiloj kaj nepoj - ili estas
nia komuna estonteco.

/esperantigita poeziaĵo de Alexandros Mavrommatis, Kiprujo/
tradukis: Anja Hurčak

Ankoraĉo

Ili kuris. Ŝi forkuradis saltante, sed ili persiste sekvis ŝin. Ili persekutis ŝin trans la ebenaĵo kaj tiumomente neniu al ili estis pli grava ol ŝi. Kun malfermitaj buŝoj kaj rikanitaj dentoj resolutintence kapti ŝin, ili implikiĝis. Falante unu el ili kaptis ŝin kaj kune kun ŝi renversiĝis sur la herbon. Dume ili ruliĝis, li ŝutis iun krii. Li leviĝis kaj komencis ion eksplikadi, dumtempe ŝi trankvile kuŝis. Post kolerika diapato li fikse ekrigardis ŝin.

Li ekscitiĝis kaj senrezista deziro superregis lin. Li ekiris al ŝi, komence malrapide, poste ĉiam pli kaj pli rapide, tiam li ĵetis sin sur ŝin rekte en la mezon celante.

Miloj da spektantoj ĝojege ekris: "Goolo!"

SONO DODICI GLI ISCRITTI AL CORSO

L'ESPERANTO SI STUDIA A FIUME

24.X'83.

FIUME - Dodici sono le persone che frequentano il corso d'esperanto appena iniziato nella nostra città. Sono tutti adulti e, tra le curiosità, si potrebbero menzionare le presenze di un pensionato, che ha trovato un modo intelligente per trascorrere il tempo libero e di uno studente di medicina, proveniente dalla Giordania.

Le lezioni che si svolgono due volte alla settimana (al martedì e al giovedì, con inizio alle ore 18) e che si protrarranno per tre mesi, sono condotte dalla professoressa Anja Hurčak. Esse si svolgono nella sede della Società degli esperantisti di Fiume (Corso della Rivoluzione popolare, 2a-III), che organizza da anni questi corsi.

Il prezzo d'iscrizione era di 1000 dinari, con rate mensili di 150 dinari, e 250 dinari per gli altri.

Da ricordare infine che anche presso tre scuole elementari sono stati organizzati corsi d'esperanto. (na)

SUDBINE

PRIZNANJA ESPERANTISTIMA

RIJEKA. 1. prosinca - Troje Riječana dobilo je priznanja na nedavno održanom 21. kongresu jugoslavenskih esperantista.

Jubilarnе značke za 25-godišnji uspješni rad u esperantskom pokretu dobili su MEHO JAKUPOVIĆ i ANJA HURČAK, a značka za zasluge za naročito uspješan doprinos esperantskom pokretu dodijeljena je VJEKOSLAVU MORANKIĆU.

Meho Jakupović, limar, postao je esperantist prije 52 godine. Vodio je mnoge tečajeve esperanta. U Savezu esperantista Jugoslavije obavljao je istaknute dužnosti. Anja Hurčak, profesorica, aktivna je u pokretu točno pola stoljeća. Tečajeve esperanta vodi i sada. Potpredsjednica je Međunarodnog saveza nastavnika esperanta (ILEI). Vjekoslav Morenkić, ekonomist, istaknuti je rukovodilac riječkog Društva esperantista "A.Š. Turković".

R.Š.

SVE TE KNJIGE

NOVE KNJIGE NA ESPERANTU

»7.000 TAGOJ EN SIBERIO«

Pod gornjim naslovom izašla je nedavno u Parizu, kod nas dobro poznata i mnogo čitana, knjiga Karla Štajnera "7000 dana u Sibiru". Na međunarodni jezik esperanto preveo ju je s hrvatsko-serpskog Krešimir Barković, a izdalo ju je međunarodno radničko esperantsko udruženje SAT (Sennacieca Asocio Tutmonda). Krešimir Barković je urednik lista "Sennaciulo", službenoga glasila SAT-a.

»MATERADA«

Internacionalna izdavačka kuća "Editstudio" iz Pise (Italija) predstavlja čitaocima novo djelo međunarodne književnosti. Tim riječima najavljuje esperantski časopis "Heroldo" pojavu nove knjige na esperantu, romana Fulvija Tomizze "Materada", prevedenog s talijanskog od Pier Giorgija Soranza.

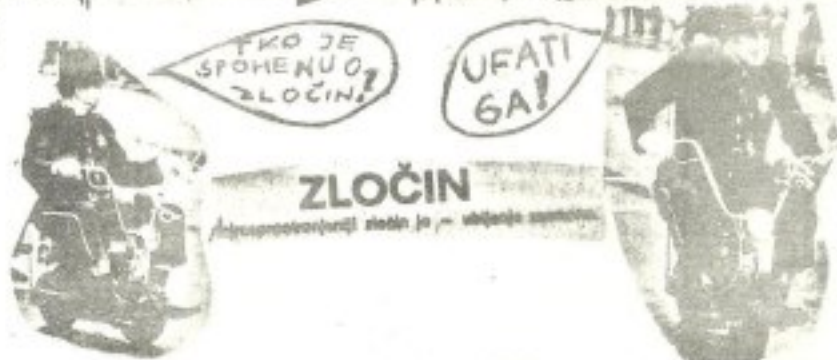
"Materada je prvi Tomizzin roman. Posvećen je njegovu zavičaju (Materadi na Bajštini) kao i druga njegova djela. Tomizza je poznat u međunarodnoj literaturi. Njegov roman "Bolji život" preveden je na više stranih jezika. Prije tri godine objavljen je na hrvatskom kao 11. knjiga poredu u velikom izdavačkom pothvatu "Istra kroz stoljeća". Predgovor je napisao Milan Rakovac. Rakovac je o Tomizzi pisao i u časopisima "Istra", "Okno", "Dometi" i "Stvaranje".

Prevodilac "Materade" s talijanskog na esperanto, Pier Giorgio Soranzo, ugledni je esperantist iz Tržića (Moñfalcone).

R. Škalamera

Profesor sam ja i ponosim se tim
 što ću Esperanto-kurs da otvorim.
 "Kad će kurs početi?" pitate me vi,
 Odmah sada početi ćemo mi!
 Voliti se kaže: AMI
 Dragana je: AMATINO
 Zagrliti: CIRKAUPRENI,
 Djevojka je FRAULINO.
 "MI ESTAS MALSATA"-gladan sam vam ja,
 Hljeb se kaže: PANO,
 LARDO-slanina.
 Ako kažem AKVO-vodica je to
 RUGA VINO-vince rumeno,
 Lijep se kaže: BELA,
 momak-FRAULO.
 Ako ga volimo, tad je KARULO.
 "Dodi dragil!"-VENU KARULO
 AL MI!
 Šetati se kaže: PROMENI.
 Ljubiti se kaže: KISI
 poljubi me-KISU MIN!
 Vi to sad već znate-
 -VI JAM SCIAS GINI!
 Pa sad mogu lijepo kurs
 da zatvorim!

Crni je progutao knedlu

U svom je šatoru Crni vedro pjevao. Vodnika Bađur i provjeravao čistoću svoje porcije. Ušatoru će mu trebati. Sve u svemu, bio je zadovoljan. Iza njega je bio dan u kojem mu je Nada posvetila izuzetno puno pažnje. Zbog toga joj je, doduše, ali svjesno cijelo je popodne proveo u njezinoj kćeri. To mu je godilo.

Kršiti mir posmatrao mu Punt i šute koji se priči njega slušala kao i neki ključak. Već po ljudskom doleku videlo se da imaju važnu vijest za sjećanje, ali malo u nedoumici zastadoše. Nisu znali kako početi...

Crni li si Križicu najbolji drug, li ti onda morao znaš i nešto o, o, ovaj o... zapetljao se Punt.

Seberiti se Punt, nemoj se oduzimati i ljepo pokušaj sve ispočetka...

E, pa šta se li i praviti blesav kao da ne znaš na što mislim. Znaš ono cura-dečki izviđači planina... ma s ljubavju ako baš hoćeš. To li pitam.

Zeljubljuje li se nada Križić često?

Crni stado ko ukopan. Križica zna već sto godina. Zna sve o njoj. Kakav ranc ima, koja jela voli, kako skoče u vodu... drug mu je i u šepi, i u čel... a drugovi i kompanjoni, hvata na pitanju, ne nose visoke potpešice, umjame trapavice, ne čitaju ljubice ispod klupe nego se bave pravim stvarima... Ne, sa ljubavju Križić stvarno ne može imati nikakve veze...

Ni pričaj gluposti Punt, dobro znaš da to nije za nju...

Dobro, nije kad ti kažem, ali zašto se onda šeta zagrijane s onim bezveznjakom Mladenom, pitam ja tebe...

Ma riste vi dobro vidjeti. Mladena sačijeta pola našeg odreda. Sve naše cure su mu uvijek za petama, sve osim Križice... to je bila neka druga... Pravišite vi to.

Crnog obuze neka ljubina. Razjasniće on to sve još večeras.

Za vrijeme večere sjeo je na mjesto

gdje je Križić običavala sjediti. Međutim umjesto nje dođe Nada.

Dogovorili smo se za nastavak učenja. Može?

Može. Počini - odgovori Crni istražujući očima okolo.

Za razliku od svih drugih jezika koji su puni teških deklinacija, padaže... esperanto je i padaže evo na minimum. U esperantu postoje samo dva padaže: nominativ i akuzativ. To je zbog toga da se izbjegnju nesporazumi. Najbolje ćeš to učiti na primjerima. Pokušaj prevesti: Ja čitam knjigu. Knjigu čitam ja.

Mi legas libro. Libro legas mi - nesigurno kombinira Crni, a zatim ponovi još jedanput - nešto mu tu nije štimalo...

Nije u redu. Iz tih rečenica se ne vidi ko koga čita. Jer bi se to moglo prevesti i sa: Mene čita knjiga. Knjiga čita mene. Zato je pravilno reći: Mi legas libron. Libro legas mi. Viditi, dođala sam na imenicu libro nastavak za

akuzativ - n. Seta se zna da koga čita. Kužiš? Ajd sad ti malo probaj.

Prevedi: Ja jedem kruh.

Mi manĝas panon.

On pibe pimo.

U skribas literon.

Ista ti je stvar kad imaš pridjeve i imenice. Sve samo trebaš glavno kombinirati. Viditi: Mi čirna dobru knjiga. Ni legas bonajn kurajn. Oni knajo ljepa litero. Mi havz belajn tandojn.

U akuzativu možeš stavljati i lične i privodnje zamjenice. Onde je to ovako: min (mene), vin (tebe), lin (njega)...

Kužim, sve je bašo, uvijek se dođala nastavak - n.

Mi rigardas vin (Ja gledam tebe) V rigarda min (Ti gledaš meon) Mi rigarda vin okulojn (Ja gledam tvoje oči)

Odično, probaj sad prevesti jednoduži rečenica. Uzimimo ovakvu: Mi nje: On voli svoju dobru prijateljicu i ona voli njega.

Crni je poprileko poglav, progutao knedlu i pomalo ljulca i juče: U onas mian bonan amuzant kaj li amas lin - i dođa s im glupin, rimje-rima. Mogla si baš imati i malo duhovitije. Dođa mi je za da si. Zdravo.

Crni se diže i ljulci ode. Iz njega, širok otvorenih usta, otao tuđa koje nikako nije shvaćala ovo nerodno mijenjanje raspoloženja. Kju za sebe promijia - šta mu bi pridruži se drugine koji su skupijali čve za logosku vetu.

ZOI '84 - Sarajevo

Zimske olimpijske igre «startale» su sa zakašnjenjem od 28 godina iza ljetnih igara, tj. počele su 1924. godine. Tokom vremena discipline na igrama su se mijenjale i nadopunjavale. Na predstojećim XIV Igrama u Sarajevu, postoje 4 grupe sportskih disciplina: nordijsko skijanje, alpsko skijanje, bob i sanjkanje, hokej na ledu i klizanje.

NORDIJSKE DISCIPLINE

Obuhvaćaju biatlon, skijaška trčanja, skijaške skokove i nordijsku kombinaciju.

BIATLON

SKIJAŠKO TRČANJE

SKIJAŠKI SKOKOVI

NORDIJSKA KOMBINACIJA

ALPSKO SKIJANJE

Razvilo se iz zimskog planinarenja, a obuhvaća slalom, veleslalom, spust i alpsku kombinaciju.

SPUST

VELESLALOM

SLALOM

BOB I SANJKANJE

Srodne su discipline, nastale iz zabave i sportske vožnjom sanjki niz zaleđene i zasnježene alpske padine. To je bila omiljena zabava mladih još od davnina. Tek u modernom doba uređuju se posebne staze, a poznate su tri sanjkaške discipline: sanjkanje na drvenim sanjkama, na skeletonu i na bobu.

SANJKANJE

BOB (BOBSLEDDING)

Veljača		Februar		Ozujak		Mart	
<ul style="list-style-type: none"> ● Seminar za načelnike štabova odreda i saveza izviđača opštine (tijekom mjeseca ili početkom marta). SSS ● Izviđačka škola za instruktore (na seminarima, točajevo, školama), jednom mesečno petak - nedjelja, izviđački centar Zekuta. SSS 31. I - 5 - Instruktorski tečaj. Ogledno zimovanje na anjugu. ZGB 							
Travanj		April		Svibanj		Maj	
NE	PO	UT	SR	ČE	PE	SU	
1	2	3	4	5	6	7	
8	9	10	11	12	13	14	
15	16	17	18	19	20	21	
22	23	24	25	26	27	28	
29	30						
<ul style="list-style-type: none"> ● «Lanac izviđačkih marševa do Kuće cvijeća» (travanj - 18. svibanj) Niz marševa do povijesnih mjesta, od općine do općine SH 1. IV - 25. V - «Cvijet uz spomenik» SH ● «Cvet uz spomenik», tokom cele godine. SH 29-1. V - Republičke prvonojake skicije «Izba» 84. SH ● «Proboj aremskog fronta», dvodnevna škola izviđača iz cele Jugoslavije. SH 							
<ul style="list-style-type: none"> ● (mart - april) Projektni susreti politaraca po regijama. SH 2-4 - Sarajevski izviđački kap - Memorijal «Vasko Karadžević, Popova Napka. Sviđaju izviđači iz svih republika i pokrajina. SH ● Seminar za specijalnost topografa. ZGB 24-26 - «Putevima istarskih partizana» 84. Tradicionalna skicija istarskih izviđača. Odred «M. Popović», Pula 25 - Zagrebačko organizaciono teletičarje (s izviđačkim viđenjem i izviđačko-partizanskim viđenjem). ZGB 							
<ul style="list-style-type: none"> 1 - Republički IPV, SIOG 1-2 - «Rečunajte na ruci, sneta» politaraca Srbije, Beograd 1-2 - Mjesečni susreti i bivaci. SH 19 - Dan izviđača Hrvatske. 19-20 - Republička IPO i proslave Dana izviđača. Komrovec. SH i ZGB 19-21 - Slovenski IPV, ZTS 24 - JUGOSLAVENSKA AKCGA izviđači, zbor - Titovim putevima ● Putevima drugarstva i uspomena i susreta tebornika. ZTS ● Mart - Putevima Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske. SH 25-27 - Republički IPV, SH 							

Riječki "partizani"

Osma posada izviđača pomoraca "Vera Bratonja" iz Rijeke nedavno je odlukom Saveza izviđača Hrvatske proglašena partizanskom.

Ova slika prikazuje detalj svečanosti na kojoj je posadi uručeno to priznanje.

NASMIJANE MISLI

- Nisu svi ljudi postali od najmana. Neki su krenuli upravo obratnim putem.
- Užitek je pojesti ljuđođera.
- Moderna žena ne zna kuhati, ali jede sve.
- Brak uvijek tragično završi. Oboje kad-tad umru.
- «Laktović» sadrži sve što je potrebno dječjem organizmu, osim batina.
- Bijaše bikini, pa trikini, pa toples. Čisto sam nervozan kako će se stvar dalje razvijati.
- Jedva čekam da «čupavci» počnu čelaviti. To će biti spektakl!

(Iz lista 16. dječje «Columba pacis», Zagreb)

Iz
torbe
starog
izviđača

- Pitate kuda se spremam?! U potragu za vodovima koji imaju vodne zastave!

IZVČK
M. S. 1964

AVANTUREMA HELIKO

Du filozofoj promenis en ĝardeno. Subite unu el ili rimarkis helikon kuraĝe grimpana laŭ la muro, du metrojn alte.

Esplorinte la spuron du filozofoj konkludis ke la heliko ĉiutage surgrimpas tridek centimetrojn, kaj ĉiunokte dum la dormado ĝi descendis dudek centimetrojn.

"Bonvolu diri al mi"-diris unu filozofo al la alia -"kiom da tempo bezonas la heliko por atingi la murpinton por ke ĝi transiru al la alia flanko kaj komencas malsupreniri. Tiel dumtage surgrimpane ĝi realigas la saman penon kiel dumnokte malsupreniglitante."

ĈU VI SUKCESAS DIVENI LA RESPONDON ?

(Konsideru ke la tago dividiĝas je 12 tag - kaj 12 nokto-horoj)
/La solvo: la tuta vojaĝo de la heliko supren kaj malsupren daŭras 20 tagojn.

Kiel elkalkuli la rezulton?/

FLORPOTO KAJ FLORVAZO

Plenaplombe, kun ekstazo florpoton primokas vazo: "Viaj mankoj kvarum-festas neniom vi bela estas, mi luksas en stilo-brilo kaj vi estas el - argilo!"

Ne volante la disputon, florpot' kantas la refuton: "Jes, malbelec' mia veras, tamen floroj min preferas; ili en mi floras, vivas, kaj en vi - nur agonias!"...

SAKSIJA I VAZA

Saksiji se ruga vaza pa joj kaza: "Baŝ ni malo nisi lijepa i još imaŝ puno mana, ti si jedno parče crijepa, a ja sam od porcelana..."

A saksija spor ne želi pa joj veli: "Što sam ružna, nije šteta, ipak cvijeće voli mene jer u meni živi, cvjeta, a u tebi cvijeće vene"...

UNIVERSITETSKI ESPERANTO KLUB SARAJEVO
 MARŠALA TITA 44/I
 71000 SARAJEVO

pisma

1983 12 23

Poštovane drugarice i drugovi

U ovom pismu želimo Vas upoznati sa radom našeg Kluba, a ukoliko želite možete nam pisati o tome šta Vi radite, što bi nama bilo veoma drago. Na taj način bi mogli uspostaviti saradnju i izmijeniti neka iskustva.

Kod nas su u toku kursevi: početni i napredni. Za početnike kursa i sa naše članove organizovat ćemo na proljeće izlet na Ravnu planinu na kojeg ćemo pozvati i esperantiste iz drugih gradova. Ponekad organizujemo Predavačku tribinu, o nekoj zanimljivoj temi. Ostvarili smo saradnju sa Klubom esperantista iz Lođe (Poljska) i s nekim klubovima iz naše zemlje. U augustu će se po treći put održati Seminar "Planina-Ljeto-Esperanto" s ciljem da pruži, uz odmor i rekreaciju na planini, i učenje i širenje ideja o međunarodnom jeziku. O tome opširnije, malo kasnije. Ono što Vam možemo ponuditi iz naše izdavačke djelatnosti su brošure: "Tito o esperantu", "Tito pri esperantu" i "Esperanto-most među ljudima i narodima". Ukoliko ste zainteresovani možete ove brošure naručiti na adresu kluba, a uplate možete izvršiti na naš žiro račun broj 10100-678-13362. Svaki primjerak košta 10,00 din.

Uz drugarski pozdrav želimo Vam srećnu i uspješnu

Novu 1984. godinu.

Za UEKS

Husak Ramiza

SURADUJ

ILI

MIRO PETROVIĆ

PREĜO DE LA HUNDO

Kial mi senti
la senkulpan luterportiston
pro nuraĵo du
sennuaj vortoj:
"Feliĉan Novjaron!"

La jaroj ne ekzistas,
la jarojn aliaj elpensis
kaj mi ignoras ilin.

Ekzistas nur
la Tutkosma Tempo,
Ĝi estas Oceano
trans kiu mi senpacience
naŝas ien.

Kien?
Nenien!

Kaj kial mi, do,
tiel rapide naŝu?
Kion mi aspiras atingi?

Neniecon!

Mi haltu,
pripensu:
Ĉu mi ekzistas nur
por naŝi antaŭen?

La feliĉo ne estas
ie antaŭ ni.
Ĝi ja estas en ni mem
kaj tie ĝi eble estas
en sia ĝusta loko?

Ĉu la feliĉon -
hastante ien antaŭen -
ni forigu ien malproksimen
antaŭ ni,
Ĉu nur pro tio
por ke ni povu al ni diri:
"Bela feliĉo estu for!"

Ne, mi ne ŝatas la jarojn,
preferante la Tutkosman Tempon
ĉar ĉiokaze
mi apenaŭ promenetis trans ĝi,
kvazaŭ trans la ponto,
paginte la pontimposton
multekosten,
kvankam por multaj el ni
la pontoj eĉ ne ekzistis.

Ĉu feliĉon al Vi ekdeziri
nur okaze de novjara festo,
ne ŝatante limigitajn jarojn
kaj la efemerajn
festotagojn?

HO, SINJORO, KIU REGAS SUPER ĈIUJ
ESTAĴOJ, FARU LA HOMON, MIAN MASTRON
TIEL FIDELA, KIEL MI ESTAS RILATE AL
LI. KE LI HAVU POR SIAJ FAMILIANOJ
KAJ AMIKOJ LA SAMAN SINDONON, KIUN
MI SENTAS POR LI. FARU, KE LI SAME
FIDELE KAJ HONESTE PRIZORGU LA POSE-
DAĴOJN, KIUJN VI AL LI KONFIDIS, KI-
EL MI GARDAS LIAJN POSEDAĴOJN.

FARU, HO, SINJORO, KE LI ESTU SA-
ME MALAVARA KUN SIAJ RIDETOJ, KIEL
MI ESTAS KUN LA SVINGETADO DE MIA
VOSTO. FARU LIN SAME PRETA DANKA,
KIEL MI ESTAS PRETA LEKI LIAN MANON.
DONU AL LI LA PACIENCION, KUN KIU MI
SEN PLORADO ATENDAS JE LIA REVENO.
DONU AL LI MIAN KURAĜON KAJ MIAN
PRETECON POR ĈION OFERI POR LI, ĈIUN
KOMPORTON KAJ EĈ LA VIVON. DONACU AL
LI LA JUNECION DE MIA KORO KAJ LA GA-
JECION DE MIAJ PENSOJ.

HO, SINJORO, KIU REGAS SUPER ĈIUJ
ESTAĴOJ, FARU KE LI ĈIAM RESTU HOMO.
SAME KIEL MI ĈIAM RESTOS HUNDO.

Poeziaĵo en prozo

Dum foliaro sub piedoj susuras

Aŭtuno malrapide enpaŝis ankaŭ en nian urbon. Velkiĝinta la foliaro kuŝas solece en la stratoj atendante pasantoj kiuj piedpremane ilin foruzas tempon kiun ili havas abunde.

Troviĝas tie pli-malpli grandaj, pli-malpli dikaj folioj, kvazaŭ ili fanfaronas kiu el ili estas pli bela, kiu algluita sur la plando de la unua pasanto foriros al iu alia loko, al pli elita societo.

Se ne estus tiuj folioj, kiel tapiŝo en la stratoj sternitaj la aŭtuna agordo ne estas vera.

Mi ŝatas tiun aŭtunon. Mi ŝatas promeni en arbaro dum la foliaro susuras sub miaj piedoj, rememorante la pasintaj tempon, la unuan amon, la someron travivitan en kampadejo, en laborbrigado kun tiamaj gekamaradoj, rememorante diversajn amuzfrenezajojn, kiuj tiam estis ĉio por mi. Estas silento, aŭdeblas nur ventomurmuro, susurado de folioj sur arboj kaj iuj malproksimaj sonoj.

Mi sidas en klasĉambro. Pura enuol Instruho de la kroat-serba! Mi ĉirkaŭrigardas la klason. Ĉiuj profundiĝis en siajn kajerojn. Ho, tiel bele estus, se mi tiumonte troviĝus ie malproksime ekster ĉio-ĉi, en la naturo.

Mi sentas kiel io en mia subkonscio alvokas min forvagadien kie mi estus sola nur kun miaj pensoj kaj la naturo.

Se mi nun leviĝus kaj forirus, se mi nun ĉiuj ekpensos ke mi malpaciĝis kun mia cerbo. Ili tion ne komprenas! Mi simple ne trovas da tempo por tiuspeca ekskurso. Ekzistas nur lernejo, hejmo, hejmo kaj lernejo — kaj da tempo oni ne havas.

Aŭdiĝas knarado de la fontoplumo. Se mi estus birdo, ho, se birdo se mi estus! — libera mi estus! Mi transflugus la ĉimondan disvaston!

Sed, birdo mi ne estas! Al mi eblas nur paŝado dum la foliaro susuras sub piedoj.

ANEKDOTE O POMORCIMA

27

TU, OŠTIJA!

Fran Minčina bio je najveći Kostrenjan, - pravi gorostas i atleta. Nosio je cipele najvećeg broja, a ručetine i šake imao je vrlo velike.

No, nije položio ispit skrivanja prvi put, već je ispit ponovljao nekoliko puta. Na ispitu nešto bi znao nešto ne bi pa komisija konačno odлучi da mu postavi presudno pitanje: gdje se na geografskoj karti nalazi Portugal?

- Tu, oštija!, krakne Fran očajno, pa šakom pokrije cijelu Evropu.

ČO, OVO JE MORE

Kada je pokojni kapetan Frane Bačić is Ike otišao u mirovinu, nije se kod kuće mogao znači bez posla i broda, pa je jedva dočekao da se ukrca na neki od manjih putničkih brodova, koji su vršili lokalne turističke izlete.

„Kvarner-ekspres“ iznajmio za takva putovanja mb. „Vladimir Nazor“ i brod plovio između Pule, Rovinja i Poreča do Venecije, pa se na nj ukrcao i kapetan Frane.

I jednom, na povratku iz Venecije, zahvatila brod nevera, pa se barba Frane sklonio brodom u Poreč i neće da isplivi prema Puli, jer vani je još mora, a putnici već klonuli od morske bolesti. Predstavnik „Kvarner-ekspresa“ ljut što mora putnike prevesti autobusom u Pulu, predbaci barbi Franu zašto neće da produži putovanje do Pule. Vidi barba Frane da ima posla s čovjekom koji ne poznaje more, pa će mu oštro:

- Čo, ovo ni Gerški kotar, ovo je more! Razumiš - more!

BROŠTULIN

Iza prvog svjetskog rata, kada smo izgubili Rijeku i veliki dio trgovačke mornarice, mnogi pomorci koji su ostali bez broda pošli su na Dunav, jer se tamo dobro živjelo, nije bilo takvih nevera i bure kao na moru, a zimi je par mjeseci Dunav bio sleden pa se počivalo kod kuće ili u zimovniku.

I mnogi Boduli pošli su tada na riječne remorkere. Bio je tu i poznati tegljač „Boka“, čuđno gradan; imao je na krmu porivni sistem u obliku lopata.

Te lopate ubrzo u naših pomoraca izazvale asocijaciju na mlinač za kavu, pa su oni, gotovo sa stidom govorili:

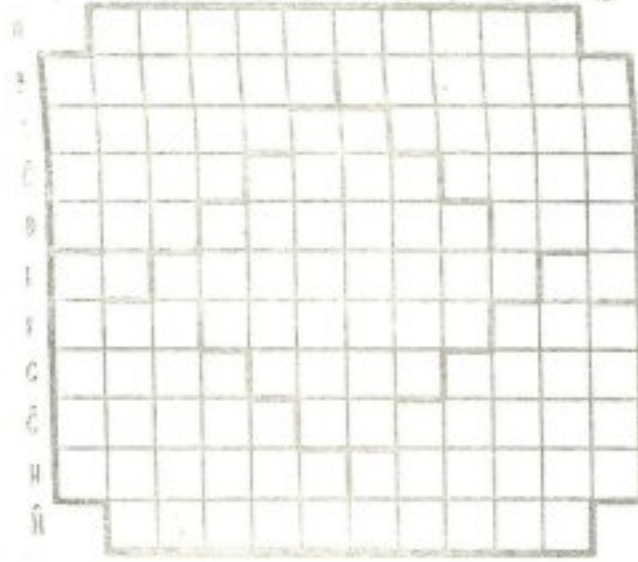
- A, ukrcaš san se na broštulin!

LI ESTIS DOMCORRULO ...

(Lautiga de la Serco en la krucenigno./

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

krucenigno

HORIZONTALA:

A - LA UNUA PARTO DE LA KAŢFRAZO. B - Nobela titolo - muzikaj teatrajoj. C - Vivula, estaĵa - opozicio, kontraŭstaro. Ĉ - Brua elpelo de aero el la pulmo - vivanta - ekstreme intensa apertur'. D - Instigo - sendependa, povanta agi laŭ sia volo - sukceso, profesio. E - kemia sistemo de molibdeno - ago komparita de malriĉeco - Esperanto-Asocio. F - Kristalo - (safa) arterioj - blovinastrumenta langst'. G - Virospilo - konstruaĵ' por brutoj - gliti sur la neĝo per specialaj glitiloj. Ĝ - Honoru kiel diaĵon - protokto kontraŭ riskoj. H - tipoj agi morale - skenco, planon. Ĥ - LA TRIA PARTO DE LA KAŢFRAZO.

VERTIKALA:

1 - Frapa skutuĝi - river' en Moravio. 2 - Delikata plumaro - subtera part' de planto. 3 - Parto de okulglobo - ne forĝasi 4 - Loĝkonstruaĵo - LA KVARA /LASTA/ PARTO DE LA KAŢFRAZO - 90-grada angulo. 5 - Femala - surstapos vizon - rusina virino'. 6 - kono de la litero S - itallingvo: "libereco" - prepozicio kun nedefinita senso. 7 - Konkluda konjunkcio - atentiga pri minacanta danĝero - kemia simbolo de seleno. 8 - Kolektivo, kulligita grupo - mallarĝa are' ĉirkaŭ punkto /med./ - prefikso /sama profesio/. 9 - Klata al filo de filo - arĝenta jodido /kem. simb./ - sama loĝant' de Skitujo. 10 - koka esprimoformo - kulpigiti. 11 - Estiga aŭdablaĵa serviraĵo - engaĝos. 12 - konforma kun la leĝo kaj rajto - LA DUA PARTO DE LA KAŢFRAZO.

HELPILOJ: F - Anĉ, G - Ruso, 5 - Ion,

TAJ VRLI
ORVELOVSKI
SVIJET

AFORIZAM
KARIKATURA M

TOLIKO SU NAHALI NAŠLINOVIH GRANČICAMA DA
SU OČERALI GOLUBOVE NIRA.

— Ustani, Henry, jučer sam platila računi!

— Evo vidite, g. Perkins, kad biste znate bili muha, ovaj bi inozitoid... ah, zaboga!

● HOROSKOP

- Vaš život će se odvijati u znaku djevice!
- A, ima li nade da se to promijeni, pita djevojka.

Busenje u prsu je izašlo iz mode. Sada se isparava u glavu. AFD.

Je mislim da bi predsjedniku
Sindikata trebali nabaviti
drugi radni stol!

17 mu je godina tek...

SVI SU PROTIV ZRNO... SVI...

AKTUELNO

Uzmi te samo najveće NE PITAJTE KOLIKO!

Simbol nesalomljive snage: Muhammad Ali Wood poznat kao "Bibliotekar"

MAJKE IMAJTE VEŠTU OČU PLEŠU! "BIBLIJA!"

DOGAĐAJ U BEJRUTU

MOGU LI DOŽIVJETI S IZVANJE ESP - LISTA U IRELAND...

GENZURA

BOLESNI I ZDRAVI

LONDON — Da bi došao u knjigu glasnih rekordera Francis M. Lotalaus palao je sretom televizijski i bicikla piljerska ručna kolica i sportaški svilen. Izgleda da se molao prije toga na hanoarima JAT-a.

NEW YORK — Izjavio John Elliot prešao je Atlantik u kadi od Engleka do New Yorka. Kad je došao u New Yorku policija ga je uhapšila zbog osnovane sumnje da je došao u SAD jer u Engleskoj nema prava pa će odgovoriti pred sudom zbog nelegalnog ulaska.

TAJPHEN — Jedan kineski pilot na velikom MIG-17 spustio se na aerodrom u Tajpeju u Tajvanu. Za proteklih trinaest mjeseci dva kineska vojna pilota pobjegla su na Tajvan. Tajvanske vlasti imaju probiranih nagradu za dva milijuna dolara u lokalnoj valuti. Navedeni u zlatu.

RIJEKA — ...

Jupiiii!

454

kože mi
2. de
plešča

Part
kultiva

SPÉC. ZA ČIRNOCE H.

ŠTO JE BJESNOČA?

Što je bjesnoča?
uvršiti boravak

AMM 11

REČENJE
"AMERIKKA"

SPŠTEHU
VMSAK IZ PODRUM

454
TATI. (POGODITE 2R5T0)
NEKU POKAZAT
STRAHU
OVU
Tko se boji vuka
još
ČERUZA

JE DINSTVENI
+VRDI
POSTER

(Priznajite, ne možete ga proživljati)

AMM 11

